

Eduard Klena – 미래로/MIRAE RO/Do budúcnosti

Vernisáž: sobota 28. 10. 2023 o 17.00

Trvanie výstavy: 28. 10. – 25. 11. 2023

Koniareň – priestor pre súčasné umenie

Galéria KC – BEREHOVO, ŠUM, M. R. Štefánika 2329 Trebišov

Kurátorka: Marianna Brinzová

Eduard Klena prostredníctvom výstavy 미래로/MIRAE RO/Do budúcnosti skúma problematiku bujnejšej aglomerácie kozmopolitných kórejských miest, ktoré dáva do súvislosti s našimi lokálnymi. Snaží sa demonštrovať, že to, čo sa deje v globále, môže podobne fungovať i na menšom území. Problematiku ázijských miest skúma už pár rokov zo vzdialenosti i z blízka, keď počas vysokoškolského štúdia absolvoval niekoľko pobytov v kórejskom meste Soul. Leitmotívom výstavy je nesúlad medzi potrebami a nastaveniami jednotlivca/jednotlivkyne a tým, čo sa pokladá za takzvaný všeobecný úzus, stereotyp či za akúsi vyššiu prioritu z pohľadu národu, štátu, vládneho alebo politického záujmu.

Eduard Klena sa témou mestského urbanizmu zaoberá už zopár rokov. K problematike architektonickej výstavby ho priviedlo štúdium na Katedre architektúry a neskoršie pokračovanie v štúdiách na Katedre grafiky a iných médií na VŠVU v Bratislave, ktoré ukončoval bakalárskou a magisterskou prácou mapujúcou túto tému. Projekt 미래로/MIRAE RO/Do budúcnosti bol pôvodne diplomovou prácou, na ktorej Eduard Klena stále pracuje a rozvíja ju aj v súčasnosti. Medzi posledné výstavné realizácie autora patria site-specific inštalácie v alternatívnych priestoroch, ktoré riešia otázky architektonickej a urbanistickej zástavby, a ani výstava v netradičnom galerijnom priestore Koniarne tak nie je výnimkou. Eduard Klena vo svojej voľnej tvorbe pomocou rôznych médií od kresby a grafiky cez objekty, inštalácie až po krátke filmy spracúva otázku jednotlivca v spoločnosti. Zaoberá sa jeho úlohou, potrebnosťou, budúcnosťou a celkovým prežitím v globálnom systéme ekonomických, politických a medziľudských vzťahov, ktoré sú komplikované a vedia sa rýchlo meniť. Aké je v týchto vzťahoch naše miesto? Čo od nás očakáva spoločnosť a čo od seba očakávame my sami/samé? Očakávania vedia byť často vo vzájomnom rozpore. Ako príkladnú štúdiu takéhoto rozporu si pre svoju výstavu Eduard Klena vzal obyvateľstvo rýchlo sa rozvíjajúcich ázijských miest, kde však vedecko-technický a technologický rozvoj paradoxne nejde ruka v ruku so psychologickým a sociálnym.

V posledných rokoch sa problémom expandujúcich ázijských miest stala tendencia naznačujúca, že demografická krivka počtu prírastku obyvateľstva nekorešponduje s obrovskou výstavbou nových mestských štvrtí, ktoré by mali zabezpečiť domov pre mladé obyvateľstvo a hnciu ekonomickú pracovnú silu. V spoločnosti silno zakorenený patriarchát pretrvávajúci dodnes postupne spôsobil stagnáciu pôrodov, úbytok a vymieranie obyvateľstva, neuzatváranie manželstiev a dokonca odmietanie vzťahov. Tie boli po stáročia až tisícročia spojené s princípmi, ktoré už v našej západnej kultúre prechádzajú postupnou korekciou a sklonom k rodovej rovnosti. V ázijskej kultúre je tento proces oveľa pomalší, aj napriek silnému ekonomickému a urbanistickému progresu a iným princípom, ktoré boli implementované zo západného zmýšľania. S týmto spoločenským nesúladom je v súčasnosti spojená aj takzvaná „neofeministická“ vlna v Južnej Kórei, ktorá vo forme značne radikálnej revolty stavia ženy do polohy, keď nemajú záujem o manželstvo a ani výchovu detí, nechcú sa podrobovať mužovi a byť takzvanou žienkou domácou. Nemajú záujem sa vzdať kariéry, čiastkovo ani úplne, chcú radšej žiť a živiť sa samy. Tieto postoje môžu z dlhodobejšieho hľadiska krajinu postaviť do ťažkej patovej situácie, keď sa časť obyvateľov, v tomto prípade obyvateľiek, odmietne podieľať na koncepte, ktorý by mal zaručiť prežitie národa. Kórejská kultúra sa tak môže ocitnúť v štádiu, keď je pre jej občianky prioritou docieľiť rovnocenné postavenie a nie ekonomickú a politickú prosperitu a stabilitu ich krajiny. Táto problematika je u Eduarda Klena a v jeho tvorbe v súčasnosti konfrontovaná aj so slovenskými realiami, keď autor nachádza isté podobnosti a paralely so spoločenským dianím a situáciou/postavením žien u nás. Napriek tisícok kilometrov a rozdielu medzi východom a západom nie sú niektoré princípy a nastavenia v konečnom dôsledku až také rozdielne.

Výstava **미래로/MIRAE RO/Do budúcnosti** pozostáva z kresieb a objektov, ktoré sú nainštalované v netradičnom galerijnom priestore bývalého obchodného domu a symbolizujú nekonečné mestské zástavby. Celková inštalácia pozostáva z niekoľkých nadrozmerných kresieb doplnených o veľkoformátovú maľbu a menšie kresby – objekty umiestnené v škatuliach. Výstavný priestor je obalený do stavebného igelitu/fólie, aby ešte viac umocnil problematiku mestského ruchu, jeho neustálej výstavby, uniformity a možno až akéhosi odcudzenia a sterility. Na výstave je prítomná veľkoformátová axonometria zhusteného mestského priestoru zložená z viacerých kusov kresieb formátu A1 a kinetický objekt odkazujúci na neustály pohyb, hluk a rozpínanie sa anonymného veľkomesta. Ďalej sa tu nachádza strednoformátová kresba manipulovanej architektúry, v ktorej sa akoby v hernej simulácii prechádzajú postavičky – ženské figúry uväznené v kórejsko-európskom fiktívnom paláci noriem a očakávaní. Najväčší objekt/drapéria na výstave je dielo **Úsvit**. Je vydestilovanou a vyabstrahovanou vizualizáciou fiktívnej masívnejestskej výstavby, ktorá mala ironicky ambíciu „vyriešiť problémy“ jej obyvateľstva. V skutočnosti je len utópiou, idealizovanou a vymaľovanou formou na ružovo (aj doslovne), nespĺňajúcou reálne potreby mestského človeka. Podľa autora symbolizuje svet, v ktorom sme chceli žiť, ale nedosiahli sme naňho. Eduard Klena aj v ďalších dielach vizualizuje riešenia vládneho systému pre demografickú krízu (nám zdanlivo vzdialeného), ktoré ale reálne smerujú k opaku – k vyludneným mestám, ktoré vzniknú s úbytkom obyvateľstva a z dôsledku hnutia #Metoo v Kórei. Kresby situujú monolitickú architektúru niekoľko stometrových blokov súčasnej kórejskej/ázijskej bytovej politiky pre mladých ľudí s možnosťou ľahko dostupného sídliskového bývania. Trochu iným objektom sú dve kresby v škatuli akoby od kuriéra obalené bublinkovou fóliou, kde vidíme scenériu dvoch domov. Kórejskej a slovenskej domácnosti a ich „tradičné“ postavenie muža a ženy. Kresby zobrazujú stereotypy v rôznych rodinách, ktoré sa v podstate až tak veľmi nelíšia. Realizácie narážajú na vizualitu balíkov z „e-bayu“, z ktorého si Slováci často objednávajú rôznorodé lacné spotrebné produkty z ázijského trhu. Aj takzvanú tradičnú rodinu a s ňou spojené stereotypné role môžeme vnímať ako spotrebné produkty rozšírené, respektíve odporúčané pre väčšinovú spoločnosť. Iné, opäť veľkoformátové kresby, pracujú s podobou kórejskej architektúry súčasného mesta na rieke obklopeného množnými mostami smerujúcimi na druhú stranu rieky. Na metaforicky povedané lepšiu stranu. Mosty smerujú niekam ďalej, niekam, kam ešte nedovíďime. Otázne, či k lepšej, alebo horšej budúcnosti. A či k vôbec nejakej...

Dielo Eduarda Klenu prezentované na výstave **미래로/MIRAE RO/Do budúcnosti** nedávajú jasné odpovede o tom, čo nás v budúcnosti čaká, i keď naznačujú možný a predpokladaný scenár, kde v najhorších prognózach môže stav dospieť do vyhynutia určitého národu alebo zániku kultúry. Otázne je, či skôr, ako táto situácia nastane, nepríde globálna katastrofa, ktorá zdecimuje počet obyvateľstva nielen na nejakej lokálnej, ale i globálnej úrovni. Každopádne nič iné nám i tak neostáva, len sa (ne)nechať unášať do budúcnosti. Ideálne s poučením prítomnosti a nadchádzajúcich hrozieb. Je dôležité si aspoň priznať, že niečo robíme zle alebo môžeme spraviť lepšie, aj s prihliadnutím na potreby iných. Pokiaľ teda takto uvažovať vôbec chceme...

Eduard Klena (1988) je multimedialný umelec, režisér a kurátor. Je absolventom Katedry grafiky a iných médií na VŠVU v Bratislave (2020). Počas štúdia absolvoval niekoľkoročné stáže v Prahe a v Soule v Južnej Kórei. Vystavoval na samostatných i skupinových výstavách na Slovensku i v zahraničí. Vo voľnej tvorbe sa zaoberá kresbou, grafikou, objektom, komiksom a autorskou knihou, inštaláciou, animáciou, ale i krátkym filmom. Aktuálne rozvíja najmä koncept fiktívnych utopických miest, pričom sa zaoberá ich megalomanskými štruktúrami a tým, čo za nimi stojí a riadi ich. Mestská džungľa je preňho zaujímavým prostredím s koncentrovanou ľudskou činnosťou a snahou. Tvorí vzájomne popretkávanú sieť, ktorá mnohé napovedá nielen o osude jednotlivca, ale i celej kultúre a spoločnosti. Eduard Klena sa okrem autorskej tvorby venuje aj kurátorstvu výstav a organizačnej činnosti na poli vizuálneho umenia.

Program galérie Koniarne z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Podujatie vzniklo s podporou mesta Trebišov.